

Primera part

Capítol u

La Cristina

Els divendres el tren sortia dues hores més aviat i la Cristina ho anava a aprofitar. Ja feia temps que volia anar veure a la tieta Rosa i, aquest Nadal, just després d'haver complert els divuit anys, s'havia presentat l'ocasió.

El petit poble on vivia la tieta Rosa era a deu quilometres de l'última estació on feia parada el tren; després, amb una mica de sort, podria agafar el cotxe de línia que la portaria a la seva destinació, sempre i que el tren no es deturés més del compte en cap estació i no succeís cap imprevist. Com que al mes de desembre a les sis ja és fosc, el fet de poder marxar dues hores abans li anava molt bé. Arribaria de dia encara, agafaria el primer autobús que sortís i fruiria de la bellesa del paisatge.

Les amigues amb qui compartia el pis d'estudiants

a la ciutat havien anat a passar les festes amb la família. Ella havia fet una visita “de metge” a casa dient-los que aquest any anava a compartir el Nadal amb la tieta Rosa i que ja passaria el Cap d’Any i el Reis amb ells. A la seva mare no li va fer cap gràcia. Ella i la Rosa no havien lligat mai.

L’estació era plena de gent, sobretot d’estudiants. Cada deu minuts sortia un tren i cadascun d’ells feia un recorregut diferent. Tots sortien plens, però l’estació no es buidava. Des del capdamunt de les escales mecàniques es veia la maror de maletes, bosses de viatge, motxilles, gent abrigada, i el soroll de la megafonia que ressonava fent difícil la comprensió del que anunciava. Per sort ho repetia contínuament i el cartell lluminós indicava la procedència, la destinació i l’hora que arribaven i sortien els trens.

Mentre esperava que arribés el comboi que havia de portar-la a la seva destinació es passejava per l’andana entre la gent pensant si, entre aquella munió de persones, hi trobaria algun conegut amb qui parlar per fer més curta l’espera. Però no va trobar-hi a ningú. Li hauria agradat anar a veure la tieta amb alguna de les seves companyes, sobretot amb la Marió, l’amiga de la facultat amb qui compartien pis junt amb la Laura. Però no va gosar convidar-la puix sabia que ella volia anar a passar el Nadal amb la seva família i fruit de la companyia dels seus dos germans dels quals parlava molt sovint i als quals estimava amb bogeria. També hi havia un altre motiu no menys important: havia complert els divuit anys i la tieta li havia promès que li explicaria el seu secret. Ja hi hauria una altra ocasió per fer aquell bonic viatge amb la Marió o la Laura, o amb les dues a la vegada.

La Marió era un any més jove que ella i anava un curs més enrere. La va conèixer a la cafeteria de la facultat, feia un any. La Cristina compartia pis amb la Laura, l'amiga de tota la vida. No es veien a classe puix que havien triat carreres diferents. Es trobaven a la cafeteria a l'hora de dinar, i s'esperaven a la sortida per anar juntes cap a casa. La Marió havia començat els seus estudis a Girona i en arribar a Barcelona s'havia de buscar la vida, es a dir un lloc per viure i unes amigues en qui confiar i amb qui compartir les hores lliures. Era una noia decidida i no es "tallava" fàcilment. Mai esperava que la convidessin o la presentessin, ella donava el primer pas. Un dia es va presentar davant la Cristina i la Laura que estaven assegudes dinant i els va preguntar si podia seure amb elles. Tot seguit va deixar la seva safata damunt la taula i els va preguntar, "Què mengeu avui?" i sense esperar resposta va continuar "Us agrada el menjar d'aquí? A mi gens, la meua mare cuina de meravella i em té mal acostumada."

Després de la primera sorpresa les dues amigues van esclatar a riure, perquè la conversa i la manera de fer de la Marió era realment divertida. Ben aviat els va proposar d'anar a viure amb elles, però abans que les noies obrissin la boca es va "vendre" tan bé com ella ho sabia fer:

"Sóc alegre, neta i endreçada i cuino com la meua mare. Sé guardar els secrets i no em fico a la vida de ningú" i ho deia amb aquest català del poble gironí que els feia tanta gràcia .D'entrada van dubtar una miqueta però després van decidir donar-li una oportunitat. De passada direm que, ni a la Cristina ni a la Laura els agradava cuinar. El piset que compartien era petit i

haurien de dormir totes tres a la mateixa habitació, cosa que no els hi agradava gaire, però al final la Marió va resultar ser una companya meravellosa. El fet que li agradés cuinar era un regal del cel. A més cada vegada que feia un viatge a casa seva els portava embotits i una carmanyola amb conill i caragols dolços i picants que feia que se'n llepressin els dits. Els va ensenyar costums gastronòmics gironins, com era: fregar un tomàquet damunt del pa torrat, i en tots els seus plats de carn o d'aus hi posava fredolics. Si no els portava de casa els comprava al súper.

Moltes vegades li havien preguntat per què en lloc de químiques no havia decidit anar a hoteleria i ella els contestava que venia a ser el mateix. “Es qüestió d'aprendre a fer barreges”, els deia.

Quan pensava en els acudits de la Marió li naixia una rialla als llavis.

El tren va arribar quasi ple. Després es va haver d'esperar a pujar; la gent s'empenyia com si tinguessin por que el tren es posés en marxa i els deixés a terra. Va muntar-hi l'última i es va haver de quedar fregant la porta que es va tancar al seu darrere.

Amb dues hores, que era els temps que acostumava a trigar el tren per anar de Barcelona al poble, tindria temps de tot: de seure i de llegir uns quants capítols del llibre que havia comprat (era l'obsequi de Nadal que s'havia fet a si mateixa), de mirar el paisatge, de dormir si en tenia ganes, o d'observar la gent.

Poc després de deixar l'estació va començar a nevar. A cada parada hi baixava un bon nombre de persones i a la quarta estació va poder seure. No feia gaire fred i en el tren s'hi estava tan calent que es va

haver de treure, a més a més de l'abric, el jersei de llana fina que portava sempre al damunt d'una camiseta de tirants. A la Cristina no li agradava anar arrebossada de roba com si fos una croqueta, i el fet de poder tenir el braços a l'aire en ple hivern la feia sentir molt bé. Va posar el jersei dins de la motxilla i va obrir el llibre, però no es va posar a llegir: a mesura que s'anaven endinsant entre les muntanyes, nevava amb més força i ja no va poder treure la mirada dels paisatges que, com una pel·lícula, passaven per la finestreta. El llibre se li va quedar a la falda, obert pel punt on l'havia deixat el dia abans.

Al cap de mitja hora, la cortina blanca de volves bellugadisses que el vent suau dipositava sobre la terra, els arbres i els prats, ja no es desfeia i s'anava quedant damunt del paisatge donant-li aquest aspecte tan familiar i amorós que recorda que s'apropa el Nadal. Molta gent ho diu: “Un Nadal amb neu és més Nadal”.

Així que s'acostava al lloc de la seva destinació, s'apropaven les muntanyes conegudes. Ara estaven totes envoltades d'una boira blanca com si portessin una bufanda que les protegís del fred. Al darrere el cel era gris plumbós i, cap al ponent, el sol que ja davallava es filtrava entre els núvol i tintava les muntanyes de color rogent.

Més amunt, els núvols rosats damunt d'aquell cel tant gris, donaven una encantadora bellesa a la posta de sol. La Cristina va sospirar profundament i va recordar les últimes paraules de la tieta: “Quan tinguis divuit anys t'explicaré una cosa que ningú no sap”.

Ella tenia un secret.

Alguna cosa li devia haver passat en la seva joventut: Va marxar de casa amb dinou anys deixant les seves germanes amb qui vivia.

Al principi rebien cartes d'un hotel de la costa on treballava però de sobte va deixar d'escriure. Va desaparèixer. Durant sis anys ningú no va saber mai on era.

La qüestió és que un dia va aparèixer per aquell petit poble de muntanya i després d'un temps va escriure a la seva germana gran, la mare de la Cristina, per donar-li la seva nova adreça i convidar-la, tant a ella com a l'altra germana, la Lluïsa, perquè hi anessin a passar uns dies i fer les paus. Però les cartes que arribaven al pis que havia compartit amb les seves germanes, desapareixien a la galleda de les escombraries sense obrir. Qui les rebia era la Teresa, la germana gran, casada i mare d'una nena de tres anys, la Cristina.

La Teresa estava molt dolguda amb la Rosa i mai no va obrir cap de les cartes que aquesta enviava. Tanmateix, no ho va compartir amb la Lluïsa, l'altra germana, la qual s'estranyava molt que la Rosa no donés senyals d'ésser viva.

Però un dia la Lluïsa, que cada tarda anava a veure la seva germana, va arribar abans que la Teresa revisés el correu i va trobar, damunt la taula, la carta de la Rosa; primer, amb una exclamació de sorpresa i després, amb un comprensiu rebuig per l'actitud de la seva germana gran.

Llavors la Cristina ja havia complert els dotze anys.

Va ser un dia a la tarda quan tornava de l'escola carregada de deures i amb molt mal humor perquè aquell

capvespre no podria anar a casa de la Laura a veure el seu MP3. Anava amb la motxilla plena de llibres i, per postres, no va poder pujar a l'ascensor de casa: l'estaven arreglant.

Vivien en el quint pis d'un bloc de vuit pisos d'alçada i quatre per replà. Anava pujant per l'escala amb la motxilla inflada pel volum dels llibres i un petit dolor a l'espatlla que ella sabia que li passaria en arribar a la seva cambra i descarregar. Quan es trobava al quart pis va oir les veus de les dues germanes: la seva mare i la tieta Lluïsa. Era una cosa habitual que discutissin, com si no tinguessin altra cosa a fer. Va fer una bufada, empipada, que va acompanyar el seu mal humor. "La tieta Lluïsa altra vegada. Qui li haurà tocat el voraviu avui per haver anat corrent, com feia sempre, a explicar-ho a la seva mare?"

La tieta Lluïsa, segons deia ella mateixa, no havia fet un bon matrimoni. El seu marit, l'oncle Alfons, no era mai a casa. Era comercial i, uns dies per la feina uns altres per les reunions, els sopars d'empresa i qualsevol altra cosa que s'empatollava, el feien sempre fora de la llar, i la tieta que s'havia imaginat anar sempre a tot arreu penjada del braç de l'oncle, no ho vivia pas gaire bé. Així que quasi cada tarda, una hora o una altra, passava pel pis de la Cristina a omplir el cap de la seva mare.

Les veus de les dues dones anaven pujant de to i quan va arribar davant la porta del pis es va adonar que aquesta vegada era un problema més greu. La seva mare no escoltava pacientment, sinó que cridava més que la tieta Lluïsa. Va tornar a bufar i, traient-se les claus de la butxaca, va obrir la porta, va entrar i la va tancar al seu darrere amb un fort cop que volia dir "ja he arribat".

–Nena! –va cridar la seva mare–. Quantes vegades t’haig de dir que no piquis en tancar la porta?

–Vale.

Contestà amb una cançoneta mentre es dirigia a la seva cambra. Va deixar el pes damunt del llit i es va ajaure a l’altra banda. El somier va cruixir amb el seu impuls en deixar-se anar desmanegada mentre el cap s’enfonsava en el coixí flonjo de llana refet de feia pocs dies. La mare és una antiquada, va pensar. Ella i els bons costums: matalàs i coixí de llana, llençols de cotó, cortines blanques, boles de naftalina entre la roba... Va tornar a bufar acompanyant la bufada amb un llarg sospir. I ara a fer els deures. N’estava ben farta. Tenia ganes de ser gran.

Les dues dones continuaven discutint, ara havien abaixat la veu, potser perquè ella havia arribat i no volien que s’assabentés del que estaven parlant. “Si es pensen que les escolto, van bé”, digué amb un xiuxiueig. Es va treure la roba que va deixar escampada per la cambra i es va posar el pijama i una bata al damunt, per estar més còmoda. Va llançar les bambes, es va calçar unes sabatilles peludes que imitaven el cap de dos gatets, i després posant-se un xiclet a la boca va sortir al balcó. Eren els últims dies de tardor. Encara no feia fred. La tarda davallava ràpidament, els fanals del carrer ja estaven encesos i els cotxes també portaven els fars il·luminats. Va posar els braços horitzontals damunt la barana i hi va descansar la barbata. Tenia necessitat de respirar aire fresc i deixar anar la tensió que portava per dins. El cel era com una mostra dels colors de la tardor. Núvols ataronjats, blancs, grisos i blaus... era bonic, però això no feia que la seva vida deixés de ser una merda.

“Merda, i si no aprovo, no hi haurà MP3 ni una pantalla nova per a l’ordinador. Els pares sempre tenen la paella pel mànec. Tinc unes ganes de fer-me gran i engegar-los a fer gàrgares...”.

Una buidor a l’estómac li va recordar que havia de berenar, el xiclet que estava mastegant quasi que ja no tenia gust de res. Ja berenaria més tard (quan la tieta marxés), no volia passar pel menjador, camí de la cuina, i veure la seva cara de fava i els seus ulls enrogits que semblava que no havien conegut mai cap rialla. Quan ella es fes gran no es casaria, marxaria a veure món, es feria fotògrafa i treballaria per a les millors revistes. Guanyaria molts diners i es compraria un tot terreny. Dins del seu cap ja ho tenia tot organitzat. A més, estava segura que per fer tot això no havia d’estudiar tant. Es veritat! De cop es va recordar que havia de fer els deures... Bé. Ja els faria després, quan la tieta marxés es posaria a fer els deures. Però la tieta no marxava; és més, sense adonar-se que ella era al balcó de la seva cambra, havien sortit a l’eixida del menjador parlant amb en un murmuri. Segurament també necessitaven aire fresc per calmar el seu acalorament.

–Doncs a la Cristina no li ho vull dir –deia la seva mare.

–Li ho has de dir, és la nostra germana.

–Quan va marxar va deixar de ser-ho. I després, tants anys sense saber-ne res . Quin exemple li donaria?

–De què tens por? Tots sabem que la Cristina és igual que ella. Més val que t’ho prenguis d’una altra manera. Es farà gran i decidirà la seva vida. No et sembla que val més que comparteixi amb tu el que decideixi fer i no ens passi com amb la Rosa?

–Nosaltres volíem el millor per a la Rosa. Li vàrem fer de pare i de mare i no ens mereixíem que fes el que va fer.

– ...I no la pots perdonar? Si tinguessis un marit tant gamarús com el meu, veuries les coses d'una altra manera. Si la Rosa vol que hi anem, hi hem d'anar. Estarà molt contenta de saber que te una neboda

–Si ens vol veure que vingui ella. És ella la que va marxar. Mira, deixem-ho córrer, estic farta de discutir. Haig de descongelar el peix per sopar i vull deixar fet el dinar de demà. Ja en parlarem una altra estona.

Les dues dones es van tornar a ficar a dins de casa i la Cristina es va quedar al balcó amb els ulls i la boca oberta. Tenia una altra tieta! I pel que semblava estava feta d'una pasta diferent. La seva mare no volia que ho sabés. Per què? Què devia ser aquesta cosa tan greu que havia fet? I per què la tieta Lluïsa havia dit que ella era igual que la Rosa? I, a més, semblava que estava de part tant d'ella com de la desconeguda. Sí, la tieta Lluïsa estava a favor de la nova tieta. Aquest fet la feia simpàtica als seus ulls. Ja no la veia tan fava. Es va decidir. Deixà el xiclet enganxat sota la barana del balcó i, entrant dins de la cambra, la va travessar amb dues camades i es va presentar al menjador amb una rialla estudiada.

–Hola, tieta. Com van les coses?

–Hola, nena. Ja has berenat?

–Ara hi vaig.

–Jo ja marxo.

–Espera que et faci un petó.

–Caram! Qui s'ha trencat el coll? Tu no en fas mai

de petons.

–És com un impuls, saps? Em passa a vegades.

I va desaparèixer dins la cuina. Les dues dones es van mirar encongint les espatlles. Eren coses de l'edat.

Mentre la Cristina es preparava el berenar: dues llesques de pa sucat amb tomàquet i un bon tros de fuet, les dones continuaven parlant a la xiu-xiu i amb un to més amistós: la nena no havia de veure-les discutir. Que n'eren d'innocents! A la Cristina no se li escapava res. Ella, fent-se la distreta, va passar entre les dues dones mossegant les llesques de pa que havia ajuntat pel cantó que estaven sucades, i brandant el tros de fuet a l'altra mà.

–Cristina! Agafa un tovalló de paper que t'està caient l'oli de les llesques i ho embrutes tot –li cridà la mare, afegint tota amoïnada–. Aquesta nena, quan posarà seny?

La tieta Lluïsa no va poder amagar una rialla. A ella li hauria agradat tenir una nena com la Cristina, però no havia tingut fills. La divertia veure com la seva germana s'enfurismava per qualsevol cosa.

–No riguis, Lluïsa. Mira quines llànties té la catifa... i no marxen amb res.

Ja hi tornaven a ser. Qualsevol cosa era bona per discutir. La Cristina es va treure un mocador de paper de la butxaca i va mig embolicar el tros de pa que li quedava perdent-se en la seva habitació i tancant la porta d'una empenta. Va sentir que la seva mare la cridava enfadada perquè havia tancat la porta de cop, però no li va fer cas.

Més tard, quan la tieta ja havia marxat i la mare va treure al cap per la porta, li va dir abans que ella parlés:

–Deixa'm, sis us plau, que estic estudiant.»